

Opschrift

Vergadering van 1 december 2025

Nummer: 2025_MV_00943

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Gaëlle De Smet: LEZ opvolgvraag

Raadslid(-leden):

Gaëlle De Smet - groen

Bevoegd: Filip Watteeuw

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Schepen Watteeuw,

Twee maanden geleden heb ik u in deze commissie al bevraagd over de toekomst van de lage-emissiezone. Op het moment van indienen van deze vraag blijft het echter opvallend stil bij de Vlaamse Regering. Terwijl 1 januari 2026 snel dichterbij komt, is er voor de Gentenaars, bedrijven en de stad zelf nog steeds geen juridische duidelijkheid.

Zoals bekend nam de Vlaamse Regering op 19 september 2025 een voorlopige beslissing om alle geplande verstrengingen van de toegangsvoorwaarden tot de LEZ in te trekken. De Raad van State moest hierover binnen de dertig dagen adviseren. Intussen zijn die dertig dagen verstreken.

We hebben vernomen dat het advies bijzonder kritisch zou zijn. De Raad van State zou de motivering rond de standstill-verplichting onvoldoende onderbouwd achten. Het wijzigingsbesluit ligt nu opnieuw voor op de Vlaamse ministerraad.

Voor Gent blijft dat een bijzonder onzekere situatie. Ons luchtkwaliteitsbeleid is jarenlang opgebouwd rond een combinatie van de LEZ, circulatieplannen, de duidelijke keuze voor duurzame mobiliteit en grote investeringen ons openbaar domein. Met resultaten om bijzonder fier op te zijn: Gent wordt internationaal erkend als fietsstad, en we zien werkelijke verbeteringen in luchtkwaliteit op verschillende meetplaatsen. Maar als Vlaanderen blijft talmen, zet dat ons luchtkwaliteitsbeleid ongewild op losse schroeven, terwijl Gent - als progressieve stad net vooruit wil.

Vraag:

- Wat is nu de stand van zaken wat betreft de Vlaamse LEZ-wetgeving?
- Is het uw inschatting dat de verstrenging van de LEZ effectief niet zal ingaan?
- Kan u toelichten op welke manieren Gent de komende jaren blijft inzetten op betere luchtkwaliteit?

Antwoord

Collega's,

Uw vraag is natuurlijk actueel want de Vlaamse regering heeft op vrijdag 28 november 2025 een besluit genomen waardoor de verstrenging die was voorzien voor 1 januari 2026 wordt ingetrokken. Die verstrenging was voorzien in het Besluit van de Vlaamse Regering (BVR) van 26 februari 2016, nog opgemaakt door Minister Joke Schauvliege. Dit wordt nu ingetrokken.

Dat betekent dat Euro5-diesels en Euro2-benzinewagens verder vrije toegang hebben tot de Lage Emissiezone (LEZ). Euro4-diesels kunnen verder binnen met een tijdelijke toelating.

Minister Brouns motiveerde de beslissing als volgt “omdat de huidige normen overal gehaald worden, is een extra verstrenging van de LEZ niet noodzakelijk”. De verstrenging is wel niet definitief afgevoerd. In 2027 wordt een evaluatie van de luchtkwaliteit gedaan, als die niet voldoende goed is dan kunnen de verstrengingen voorzien in 2026 en in 2028 alsnog worden doorgevoerd. Of de Minister spreekt ook over het afschaffen van het LEZ-kader. Als we kijken naar het nut, en de zin of onzin van de LEZ, dan is het wel belangrijk dat we kijken naar 2030.

In 2030 worden de nieuwe strengere luchtkwaliteitsnormen van kracht. We voldoen daar niet aan. In meer dan de helft van de meetpunten in Gent voldoen we niet aan de normen van 2030. Dat zijn de normen van de EU. De Wereldgezondheidsnormen vindt de Europese normen zelfs niet voldoende. Echt niet voldoende. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie moeten de normen nog een pak strenger. De Wereldgezondheidsorganisatie is niet zomaar een eigen organisatie.

En dan had ik verwacht dat er concrete compenserende maatregelen zouden vermeld worden die de Vlaamse regering zou nemen om die normen te halen. Maar veel concrete maatregelen staan er niet in. Enkele mogelijke lijnen die nog verder moeten ontwikkeld en concreet gemaakt worden, meer niet.

Ik kan alleen maar vaststellen dat die lijnen niet zijn ontwikkeld, niet zijn concreet gemaakt. Daarom weet ik niet of dit besluit juridisch zal standhouden. Het is ook niet aan mij om daar uitspraken over te doen. Zoals u weet was het eerdere advies van de Raad van State bijzonder kritisch. De Raad van State vond de motivering rond de standstill-verplichting onvoldoende onderbouwd. In de nabije toekomst zal blijken of het definitieve besluit van de Vlaamse regering dat wel is.

Wat betekent dit voor Gent? Er is eindelijk duidelijkheid. Als lokale overheid volgen wij gewoon de beslissingen van de Vlaamse regering wat betreft de LEZ. De aanpassing van onze reglementen (met onder meer indexering die we toepassen op alle retributiereglementen) hadden we al verschillende weken klaar staan voor het college, maar die zijn telkens uitgesteld omwille van de onduidelijkheid.

Dat dit zo lang heeft moeten duren begrijp ik echt niet. In september 2024 is het regeerakkoord van de Vlaamse regering afgesloten met de keuze om de LEZ niet te verstrengen. Duidelijk standpunt. Akkoord of niet akkoord. Dan duurt het nog meer dan een jaar, een jaar en 3 maanden, zo lang, tot 1 maand voor de verstrenging moet ingaan.

Ik begrijp dat niet. Ofwel interesseert het Minister Brouns niet, ofwel waren er ongelooftelijke discussies, weet ik veel, maar eigenlijk is dit geen manier van werken. Waarom moet het dan tot 28 november 2025 duren vooraleer de beslissing effectief wordt genomen? De keuze was duidelijk. Als de keuze duidelijk is, waarom moet de keuze dan zo lang duren? Naarmate de datum dichterbij komt moeten we telkens zeggen: "we weten niet wat er aan de hand is. We weten niet waarom het er niet komt". Ik vind dit onbehoorlijk bestuur.

Nu pas weten we zeker dat die intrekking er komt.

En dit heeft ook impact op de evaluatie. Je kan pas een meerwaarde bepalen, als je weet wat de spelregels zijn. We weten nu pas wat de spelregels zijn. Onze diensten staan klaar om de evaluatie op te starten. Eenmaal we resultaten hebben, komen we daarmee naar het college en de gemeenteraad.

Normen 2030, de normen van de Europese Unie, wat gebeurt er met de normen nu de verstrenging is ingetrokken? Welke concrete maatregelen zijn er die impact gaan hebben op de luchtkwaliteit? Gaan we die normen halen of niet?

Want ik hoop toch collega's, dat iedereen akkoord is, dat het de bedoeling moet zijn om de luchtkwaliteitsnormen van 2030 te halen. In eerste instantie die van de EU.

Wat uw 3e vraag betreft, hoe gaan we verder inzetten op de luchtkwaliteit:

Voor mij zijn de luchtkwaliteit in onze stad en de gezondheid van de Gentenaars heel belangrijk. Als bevoegd schepen wil ik dat de Gentenaars propere lucht kunnen inademen. We hebben al heel veel maatregelen genomen om de luchtkwaliteit in onze stad te verbeteren zoals de invoering van het circulatieplan in 2017, het parkeerplan en park-and-rides die zoekend verkeer vermijden, de modal shift met zeer sterke inzet op fietsbeleid (en we zijn daar recent voor bekroond), de uitrol van publieke laadpalen om elektrisch vervoer te faciliteren, de vergroening van de eigen stadsvloot, de decarbonisatie van het eigen patrimonium en van de sociale huisvesting, de inzet van kleinschalige warmtenetten op hernieuwbare energie, het beleid rond dieselgeneratoren, de uitgebreide werking van de energiecentrale die inzet op isolatie en milieuvriendelijke manieren van verwarmen en zo meer.

Maar de invoering van de LEZ in 2020 is _ of men dit graag hoort of niet _ een zeer belangrijke maatregel geweest in 2020: dankzij de invoering van de LEZ is de luchtkwaliteit in onze stad verbeterd. De elektrificatie van het voertuigenpark gaat merkkelijk sneller in Gent dan in de rest van Vlaanderen.

Nogmaals, ondanks al deze maatregelen, behoorlijke opsomming, voldoen we niet aan de EU-luchtkwaliteitsnormen en al helemaal niet aan de normen van de WHO.

Minister Brouns heeft ons wel nog gevraagd om te laten weten welke lokale luchtbeleidsmaatregelen wij nog willen nemen. Hij stelt die vraag in functie van een nieuw luchtkwaliteitsplan. De instrumenten die de stad nog heeft, zijn relatief beperkt. Concluderend, er is eindelijk duidelijkheid wat betreft de LEZ. Maar breder zullen we verder moeten werken aan een betere luchtkwaliteit.
